

FOX WINDOW, 2024

13 fotografier

Iphone 5, Canson Rag Photographique

Anja Linnea Hellström

HDK-Valand

Konstnärligt masterprogram i fotografi

Under en promenad i stan fästes min blick vid en tablå. En rund fläktrumma för tilluft sög åt sig material från omgivningen. Jag fotograferade den men glömde den inte, återvände och fann att motivet förändrats på subtila vis. Jag beslöt att göra något för mig ovanligt, fortsätta att fotografera, inte just metodiskt men ändå, under ett år. Vad var det som fånglat mig? Med denna fråga sögs jag in i ett flöde längs associationsbanor, i vilka fler frågor drogs in i ett hastigt reflektionsförlopp. Så utforskar jag ofta, utefter stråk av associationer. Fria är de färdvägar jag frekventerar mest.

Om du färdas ensam på främmande mark och förlorar orienteringen kan du, som i den japanska uråldriga sagan om **FOX WINDOW** forma dina händer till ett öga, se genom denna formation, begränsa spannet för din blick, koncentrera dig och därigenom bibehålla sansen. Detta är vad kameran gör för oss, föreslår Yoko Tawada i essäsamlingen *Talisman - Förvandlingar*. Genom att ta in mindre åt gången kan du uppfatta mer, distansen och inramningen gynnar tanken.

När William Henry Fox Talbot 1835 fascinerades av fönstret i familjens hus Lacock Abbey och med hjälp av en camera obscura fotograferade fönstrets tvåhundra rutformationer, ville han avgöra hur detaljrikt det var möjligt att

fotografera. Fotografiet med titeln Latticed window har gått till historien som världens äldsta bevarade negativ. **FOX** Talbots **WINDOW** är kanske det första metafotografiet, ett fotografi av fotografin. Där Fox Talbot står innanför fönstret, befinner han sig liksom inne i kameran och blickar ut på världen genom kamerans lins. Fönstrets spjälverk kan läsas som det kulturella filter som kommer mellan honom, kamera-ögat och världen. Rutnätet skymmer vad som finns framför, och ger inramning åt vyn. Detta fotografi leder bort från synen på fotografi som objektiv representation av saker som de är. Det föreslår att naturen siktas genom våra raster.

Ett ofta öppnat fönster är Fire**FOX WINDOW** vilket introducerades till internet 2002. Namnet för webbläsaren kommer från det engelska smeknamnet för den asiatiska röda pandan, även kallad kattbjörn. Projektet Mozilla till vilket Firefox hör, är en fri programvarugemenskap, non-profit, som skapades i syfte att erbjuda öppen källkod. Nätets raster filtrerar hur vi ser.

Det vardagliga är surrealistiskt nog. Vi behöver aldrig avsiktligt förvränga, eller addera det udda, verkligheten är vrång. I Lee Millers Portrait of space från 1937 står vi på tröskeln, med endast en tunn väv mellan interiör och exteriör. Detta förtätade och beslöjade rum i rummet minner om de skikt i människans författning och sinne vi kallar omedvetna. Millers fotografi öppnar för frågan om vad som händer då vi skaffar inramning åt fragment, berövar ting sin kontext. Vilken förlust ger det? Vilken vinning?

Konstnären Esther Shalev-Gerz säger ”Det är här jag behöver vara i mitt arbete för att konstruera konstellationerna på sådana vis att det *ännu okända* kan infångas, att *något mer* kan *bli känt* eller *yppat*. Jag tänker att det är vad konst handlar om, att förmå *det* att framträda vid ytan, att till ytan föra *det*. För konsten är detta förtyligande basalt. Ett sur-face-ing. Det kan ske genom fotografi, där kameran kan visa mer än vad blotta ögat kan uppfatta, den låter oss minnas mer.” Det är om *det* vi talar.

I Det skönas förvandlingar från 1962 får ett fönster utgöra scenen för en reflektion över seendet. **Hans** **Ruin** fångas av en skuggbrodyr på rutnät, en

bild som avtecknas mot en väv. Han skriver ”Man undrar ofta hur minnet är inrättat, varför det behåller vissa saker och släpper andra, låter det tillfälliga gå upp till ytan och hålla sig kvar, medan annat, långt viktigare, får sjunka ner i stentung glömska.”

REFERENSER

Yoko Tawada, *Talisman - Förvandlingar* (2009) I översättning av Linda Östergaard. Ariel förlag.

William Henry Fox Talbot, *Oriel window/ Latticed window* (1835) Francesco Zanot, *Symbolic realism*. (2019) Window research institute, <https://madoken.jp/en/series/6034/>

Lee Miller, *Portrait of space* (1937)

Hans Ruin, *Det skönas förvandlingar* (1962) Litteraturbanken.se

Esther Shalev-Gerz, i intervju 2014. http://www.shalev-gerz.net/wp-content/uploads/2014/09/Trust_interview_EN.pdf Fritt översatt av mig. www.allh.nu hemsida för Anja Linnea Hellström